

Мертвецький великдень

Автор:

Григорій Квітка-Основ'яненко

Мертвецький великдень

Григорій Квітка-Основ'яненко

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ #1

«Мертвецький великдень» Григорія Квітки-Основ'яненка – це оповідання про пригоди селянина на святкуванні Великодня***. У творі багато уваги приділено гастрономічному аспекту – численні описи їжі доповнюють напружений сюжет. Найвідомішими творами автора є повісті «Сердешна Оксана», «Щира любов», «Козир-дівка», п'єси «Шельменко-денщик» та «Сватання на Гончарівці» тощо.

Григорій Квітка-Основ'яненко

МЕРТВЕЦЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ

Посвящається Козаку Владимиру Луганському[1 - Козак Луганський Володимир – псевдонім Володимира Івановича Даля (1801–1872) – російського письменника, лексикографа, етнографа, першого перекладача творів Квітки російською мовою.]

Був собі чоловік та жінка. Чоловіка звали Нечипором, а жінку Приською. Вона була хорошого роду і одним одна дочка у батька, дуже багатого: була й скотинка, і усяка худоба, а сина не було, тільки дочка. Так батько її, подумавши, та узяв сироту, сього Нечипора, замість дитини, та й вигодував його, доглядів, і до розуму доводив. А Нечипорів батько та був собі велика ледащичка: спився і звівся нінащо та колись під тином п'яний і одубів; жінка, одно те, що немала

нічого, а друге, не вміла робити, пішла попідвіконню; а хлоп'я за Христа ради узяв, я ж кажу, Прісьчин батько. Так що ж бо! Не дурно кажуть: недалеко відкотиться яблучко від яблуньки: у Нечипора була уся батькова натура. Злодіяка такий, що ні з чим не розминеться: і цигана обдурить, і старця обікраде; а пити? – так не переп'є його і Данилка, от що у того пана, що біля нас живе, та що за його ридваном ззаду труситься у цвяхованому каптані та у мережованім брилі, як той вареник зверченім; той здорово п'є, а Нечипір іще гірш його. Іще ж таки поки парубко-вав, то й сюди й туди: було, п'є ніч, гуляє, з парубками бурлакує, а удень як скло перед хазяїном: і робить що треба, і послуха у всякім ділі, і поважа старого, Коли ж, було, його на вольній або на вечорницях потасують добре... бо таке задьорне собі було, що до усякого так у вічі лізе, як тая оса, хоч би тобі десятицький або й соцький, та таки і самому отаману не дуже поважав, так і зчепиться; ну, то й звісно, що йому щонайгірше і діставалось. Та ще на лихо собі був такий невеличкий, щедушний, та й сили не більш було, як у сліпої попової кобили, що, було, не здужає у пилипівку попівських хаптурок по селу возити. Так з ким не зчепиться, то усяк його попіб'є, та й прав. А іногді проти лави один піде, так тут вже достанеться йому на горіхи; пику йому порозбивають, волосся пообривають, одежу – а одежа багатого хазяїна, так добра була – порозривають, та таких йому тусанів надають, та так йому бельбахи повідбивають, що насилу удосвіта додому долізе.

Так що ж бо! Перед хазяїном відбрешеться: то ніччю роя ловив, то бджоли йому пику покусали; то відьма приходила ніччю хазяїських коров доіти, а він почав відгонити, а вона перекинулась собакою та кинулась на нього і одежу йому порвала і усього подряпала. То, було, старий і вірить і гоїть його, та ще від переляку, щоб не напав переполох, і горілочкою його підпоє. От нашому Нечипору і на руку ковінька! Лежить на печі, та оха, та горілочку потягує, мов і добрий, а усі коло нього панькаються. Оттак точнісінько, як бува, що ніжна собі жінка та забажа нової запаски та нападеться на мужика: «Купи та й куші; хоч пропади, та купи, а то вмру». Та й ляже на піч і почне не знати що провадити, буцімто ув огні. Він, сердешний, тут із знахарками, із ворожками коло неї заходиться, а ті, звісно, грошики беруть, а йому кажуть: «Купи їй, чого бажа, а то вмреть». От до неї: «Чого тобі бажається? Кажи». Тут вона й почне вигадувати: і медяничків, і ріжків, і мочених кисличок; а далі, як уже бачить, що мужик потратив чималу суму грошей, та вже тогді і закричить пробі: «Купи нову запаску!» Чухає небога потилицю, і хоч то гроші треба б нести у волость, віддавати за подушне і за общественне, та вже нігде дітись! Купує запаску, щоб справді ще не вмерла; тогді похорон такою сумою і не відбудеш.

Оттак-то вередував і наш Нечипір. І що то, що ніхто й не знав, що він таке ледащо і таки зовсім бездільник, а не знавши, та й оддали за нього Пріську. А як після сього незабаром вмер і у неї батько, а там і мати, то й остався наш Нечипір сам собі господарем.

Недовго ж нагосподарював. У три годи рішивсь зовсім. Що була скотинка, позбував, а грошики попропивав; земельку позакладував, а грошики попропивав; а що було опріч того, те від недогляду попропадало само. П'є, та краде, та ловиться; б'ється та позивається; а звісно, що тільки підеш з жалобами та з позивками, то вже й треба «прийдіте поклонімося». Бо сказано: без піджоги і дрова не горять. А як десятицькому дай, соцькому дай, писарю дай, отаману дай, а все-таки до волості відопруть (не ім же одним хліб їсти); а як, не дай боже! та у ту пору набіжить засідатель та, борони боже лихого часу, з письменником: так тогді вже й зовсім пропав! Пишуть-пишуть, беруть-беруть, та тільки тогді пустять, як вже нічого й взяти; а то, коли зостались які вишкварки, так іще у суд запровадять, – ну! там уже і аміні. Так чи надовго ж то Нечипорові, при його дурній голові, стало усеї тестевої худоби? Фіть-фіть! Пішла по добрим людям та по шиночкам, а він звівсь нінащо.

Конец ознакомительного фрагмента.

notes

Примечания

1

Козак Луганський Володимир – псевдонім Володимира Івановича Даля (1801–1872) – російського письменника, лексикографа, етнографа, першого перекладача творів Квітки російською мовою.

Купить: https://tellnovel.com/ru/kv-tka-osnov-yanenko_grigor-y/mertvec-kiy-velikden

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купить](#)